

1 september, van Joinville naar Les Sables-d'Olonne, 30,4 mijl

We hadden eigenlijk het plan om al heel vroeg naar La Rochelle te gaan maar de hele nacht heeft er een behoorlijke wind gestaan, we schatten een 5 à 6 Bft. Hierdoor is er een behoorlijke golfslag opgebouwd. In de loop van de vroege ochtend is de wind pas afgenomen maar de golfslag zal nog niet veel afgenomen zijn. Reden voldoende om de plannen wederom bij te stellen en een tussenstop te maken in Les Sables-d'Olonne.

Vandaag doen we het dus lekker rustig aan en vertrekken we pas om 11:00 uit Joinville. In de haven trekken we het Grootzeil erop en zetten we koers naar Les Sables-d'Olonne. Buiten gekomen blijkt de golfslag toch te zijn afgenomen en met alleen het grootzeil, een bakstag windje en achterin lopende goven wordt het een pleziertochtje. Als dan ook de zon nog doorbreekt kan de dag niet meer stuk.

Peter ziet ineens een soort vin boven water, die af en toe omkiept, dan weer omlaag hangt en weer omvalt. We denken dat we een maanvis gezien hebben.

De maanvis of klompvis (Mola mola) is de zwaarst bekende beenvis. Een volwassen dier weegt gemiddeld 1 ton, en is 1,8 meter groot, maar er zijn ook exemplaren bekend die 2300 kilogram wegen en 4 meter hoog waren bij de vinnen. De maanvis leeft in alle grote oceanen waar het klimaat gematigd tot tropisch is. De noordelijkste plaats waar ooit een maanvis is aangetroffen zijn de wateren rond Alaska.

De maanvis leeft van kwallen, plankton en kleine visjes. Door zijn grootte en zijn taaie huid heeft hij weinig natuurlijke vijanden. Vaak worden deze dieren opgemerkt wanneer ze bijna bewegingsloos op hun zij aan de oppervlakte liggen. Daaraan hebben ze de Engelstalige naam Sunfish te danken.

Een vrouwtje kan tot 300 miljoen eitjes in een legsel afzetten, wat geldt als record voor een gewerveld dier.

Het is voor Peter onmiddellijk reden om een vislijn over boord te zetten, niet voor een maanvis maar voor makreel. Het zal toch eens wel lukken! Na verloop van tijd gaat de paravaan rare bewegingen maken en als de lijn opgehaald wordt blijkt er een Geep gespiest te zijn door een van de haken. Dit is een mooie aanvulling voor het avondeten.

Om 17:30 lopen we de haven van Les Sables-d'Olonne binnen en blijken we in het laagseizoen te zijn wat betreft de havengelden en dat scheelt meer dan “een slok op een borrel”.

Na het eten gaan we nog even een stukje lopen en met een veerpontje naar de andere kant van de rivier. Er zijn aan beide kanten veel restaurantjes maar een aantal zijn al dicht, teken dat het hoogseizoen voor de Fransen erop zit. Voor ons geen enkel probleem, want onze vakantie gaat gewoon door.

2 september, van Les Sables-d'Olonne naar La Rochelle, 34,3 mijl

We zijn op vaart naar Baskenland. Zo voelt dat nu. De weersvoorspelling is uitermate gunstig om na een dag La Rochelle, via Royan naar País Vasco (Baskenland) te varen. We kijken elke dag in de hoop dat deze voorspelling zo blijft.

Vandaag gaan we om 11:30 de haven uit en zetten direct de zeilen erop, het lijkt weer een prachtige zeildag te gaan worden. Er is nog wat bewolking maar de zon breekt er steeds vaker door.

Om 14:00 moet de motor aan, want met 1 knoop snelheid en nog 25 mijl te gaan wordt het anders wel heel laat voor we aankomen.

Ondertussen hangt er weer een vislijntje in de hoop nu eindelijk die kilo's makreel te vangen voor bij de paella vanavond.

Tegen 5 uur is er weer wat wind en rollen we de Genua uit en gaan we zeilend onder de 2,9 km. hoge brug door die La Rochelle verbindt met het eiland Île de Ré.

De legenden zijn alomtegenwoordig in de folklore van de bewoners van Île de Ré. Een legende vertelt dat het ontstaan van het eiland Ré voortkomt uit verschrikkelijke aardbevingen die een Romeinse stad met de naam "Antiochië" (zie de oorsprong van de naam "Pertuis van Antiochië") hebben verzwolgen, en dat de enige overblijfselen van deze gebeurtenissen de eilanden Ré en Oléron zouden zijn. De bewoners van Île de Ré zeggen dat de ruïnes van de mythische stad alleen in goed weer zichtbaar zouden zijn. Dit is slechts een legende, maar in 1809 liep een schip aan de grond op het puntje van Chanchardon en de kapitein van het schip zag "de kalkstenen trottoirs die de overblijfselen van een Romeins gebouw zouden kunnen zijn". Daarnaast plaatste de geograaf Reclus in zijn beroemde boek "de Universele Aardrijkskunde", Antiochië op de plek van Chanchardon.

Een andere legende, informeert ons dat zeezeilers in de tijd van het oude Egypte, die op bevel van Ramses II om de wereld zeilden, aangespoeld zijn op Martray (in de buurt van de huidige stad Ars). Ze zouden er een kleine piramide gebouwd hebben.

Vlak voor de haven blijkt de paravaan waar we makreel mee willen vangen verdwenen te zijn, die zal wel weer aan een van de grote kwallen zijn blijven hangen die we ook weer vandaag voorbij zagen drijven. Het wordt dus een beetje kale paella.

Om 18:30 komen we aan bij La Rochelle in een immens grote marina van 3.000 ligplaatsen. We tanken direct weer de dieseltank vol met 113 liter. Tripcom berekent dat we op de motor 2 liter per uur gebruiken en daar zit ook de diesel bij die de kachel verbruikt. Niet slecht dus.

's Avonds kijken we alvast een beetje op de iPad naar de havens in Noord Spanje want dat begint nu wel heel dichtbij te komen. Nu begint toch echt het gevoel op te kruipen dat we al ver weg van Nederland zijn want Spanje... das toch wel een heel eind weg...

3 september, La Rochelle

Tis niet te geloven: we hebben al 3 dagen internet ! Zonder de Domino dongel. We zijn overigens naar de Orange-winkel gegaan om te vragen wat er is gebeurd met onze laatste prepaid-card, want we waren alle giga-bite-tegoeden kwijt. Blijkt dat bij aankoop wij door de verkoper niet zijn aangemeld/geregistreerd bij Orange en dan na enige tijd is al je tegoed gewoon verdwenen want je bent niet bekend. We kregen nu wel een cadeautje: 500 MB als troost. Dat was in het Shopping-walhalla (dames!) La Rochelle, geen schoenen gekocht voor Annelies, alhoewel dat wel een kwelling was net als het aanbod van ijs. Peter heeft een paar reserve

Birkenstocks gekocht, want de zomermode eindigt ook in dit land, er ligt nu alleen maar wintergoed in de winkels.

Een prachtige oude Hanzestad stad.

Absolute blikvanger zijn de twee Middeleeuwse torens aan de poort van de haven, de sint-Nicolaastoren en de Kettingtoren. Met de bouw ervan werd in 1372 begonnen.

Daarbuiten op Les Minimes ligt de Skadi, in de grootste haven voor plezierjachten van Europa, met meer dan 3000 ligplaatsen verdeeld in 3 Marina's. Deze enorme jachthaven is ondanks zijn grootte niet onaantrekkelijk om te zien voornamelijk door indeling en vanwege de omringende parkachtige wandel en fietsboulevard. Rondom de haven zijn veel maritieme winkels en bedrijven en jachtbouw viert hoogtij.

Weetje: het oude onderzoekschip de Calypso dat Jacques Yves Cousteau vroeger gebruikte als mobiel laboratorium voor oceaandonderzoek en in 1996 zonk in de haven van Singapore, is tegenwoordig te zien in het maritiem museum van La Rochelle.

Maar we gunnen onszelf slechts 1 dag want we willen met het gunstige weer verder varen, zoals Wikke van der Hoek zegt: je moet varen als de wind goed staat.

La Rochelle heeft zijn oude gebouwen bewaard, zoals de kamer van koophandel uit de 18e eeuw, het Convent dat een prachtige gevel met pilaren heeft en nu van binnen dienst doet als theater, de kathedraal en kerken, middeleeuwse renaissancehuizen en 18-eeuwse reders en koopmanshuizen. Ook de vele arcadestraten met de vele modewinkels, chocolaterieën, en kleine cafés, dragen bij tot de schilderachtigheid van de stad. Er zijn mooie terrassen rondom de oude binnenhaven en veel...ijsjes: tip: Glacier-Creperie-Brasserie-Bar non stop, nabij de Middeleeuwse vuurtoren mmmm. Er zijn enkele aantrekkelijke Japanse restaurants en ook fastfood corners. We hebben heerlijk door deze prachtige stad gewandeld, genoten van de architectuur en sfeer, waarvan je in deze maand waarschijnlijk het beste kunt genieten. September, en nog volop zomer.

La Rochelle is gesticht in de tiende eeuw en werd vanaf de twaalfde eeuw een belangrijke haven. In 1137 maakte hertog Willem X van Aquitanië La Rochelle tot vrijhaven. Tot de vijftiende eeuw bleef La Rochelle de grootste haven aan de Atlantische kust. Er werd voornamelijk wijn en zout verhandeld.

In 1576 vluchtte Hendrik van Navarra van het hof te Parijs naar het protestantse La Rochelle, waar hij het katholieke geloof opnieuw afzwoer, en optrad als leider van het verbond tussen hugenoten en gematigde katholieken die vrijheid van religie voorstonden.

De stad raakte ten slotte op 10 september 1627 in conflict met het centraal gezag van koning Lodewijk XIII, toen kanonschoten werden gewisseld met koninklijke troepen. Het gevolg was de Belegering van La Rochelle waarbij Kardinaal de Richelieu La Rochelle 14 maanden omsingeld hield, tot de stad zich overgaf, nadat twee derde van de 25.000 inwoners de honger dood was gestorven. De stad moest haar burgemeester en privileges afstaan. De toenemende vervolging van de hugenoten mondde uit in het intrekken van het Edict van Nantes door Lodewijk XIV in 1685.

Veel hugenoten emigreerden, onder andere naar Nederland en naar Noord-Amerika waar ze in 1689 New Rochelle stichtten, in de buurt van het huidige New York.

Er volgde een bloeiperiode, gekenmerkt door intensieve handel met de Nieuwe Wereld (Nouvelle France in Canada, en de Antillen). La Rochelle voerde een levendige driehoekshandel. In Afrika werden slaven gekocht, van de plantages op de Antillen suiker, en in Canada bont. De stad maakte artistiek, cultureel, en op het gebied van architectuur een bloeiperiode door.

De stad verloor ten slotte haar handel en boette aan belang in gedurende de periode van de Zevenjarige oorlog, de Franse Revolutie en de napoleontische oorlogen. Tijdens deze periode raakte Frankrijk veel van het gebied dat het in de Nieuwe Wereld bezat kwijt. Bovendien verloor Frankrijk veel van zijn macht op zee door aanhoudende conflicten met het Verenigd Koninkrijk, waardoor de rol van havens als La Rochelle sterk verminderde.

*Tijdens de Tweede Wereldoorlog vestigde de Duitse Kriegsmarine een onderzeebootbasis in La Rochelle. De speelfilm *Das Boot* (1981) zou hier later worden gesitueerd. Duitsland hield aan de stad vast tot het einde, en zo werd La Rochelle als laatste Franse stad bevrijd.*

4 september, van La Rochelle naar Royan, 53 mijl

Met een beetje pijn in ons hart verlaten we La Rochelle. Je hebt nou eenmaal van die plekken waar je hart meteen aan verknocht is, en dat is deze keer La Rochelle. De stad staat in onze top 3 op onze reis. De tocht verloopt rustig en geleidelijk met amper wind uit het Noordwesten. We varen dan ook met de motor aan. Er volgt oceaandeining van opzij en als Annelies maar zijwaarts en aan de lage kant blijft waar ze de deining ziet weggrollen onder het schip, dan gaat het best. Rond een uur of 2 beginnen de windgolven op te bouwen en tegen 15:30 zijn ze behoorlijk opgebouwd. Peter heeft inmiddels de koers bijgesteld, dicht langs een ondiepte om een voor Annelies wat comfortabeler koers te varen. Met varen langs de ondiepte zou het goed moeten gaan want het is tenslotte ook halftij.

Golven tegen deining

Uit het niets komen de golven met punten en deining tegelijk, we constateren dit tijdens een hapje in de kuip. De punten van korte golven botsen tegen de lange hoge deining en de Skadi wordt naar alle kanten geworpen. Het wordt opeens een heel avontuur. Dan gebeuren een paar dingen tegelijk: de zee is wild, Peter gaat sturen en proberen met de golven mee te lopen. En plotseling ziet Peter de diepte op de meter heel sterk teruglopen. Als hij weer op de plotter kijkt ziet hij dat we vlak bij een ondiepte zijn waar nog maar 2 meter water is. Met halftij zou hier 4 meter water moeten staan, maar de dieptemeter loopt terug tot onder 3 meter. Annelies brengt voorwerpen in veiligheid in de kuip, dingen die gaan vallen en kapot kunnen gaan maar ook dingen die ons zouden kunnen verwonden. Ze gaat de kajuit in en ze legt de katten op een veilige plaats in hun speeltunnel op de bank. De oriëntatie raakt zoek in de kajuit en een blik naar buiten brengt het gevoel van -waar ben ik en wat gebeurt er allemaal- weer terug. Boven roept Peter: „het gaat niet goed!!!!” En hij stuurt onmiddellijk van de ondiepte weg. Hierdoor beginnen de hoge golven met soms brekers zijwaarts op de Skadi te lopen.

Annelies vermoedde even dat we nu van koers veranderen en daarom naar buiten gaan want Peter heeft immers altijd gezegd: als er storm komt ga dan nooit naar de kust, juist niet! Maar er is blijkbaar iets heel anders aan de hand, ziet ze als ze terug in de kuip is.

De gevaarlijke zeewasmachine uitkomen is lastig maar we bereiken dan toch na 20 minuten gespoeld te zijn, rustiger en dieper vaarwater: i.p.v. minder dan 3 meter weer 20 meter onder de kiel. Terugkijkend naar de ondiepte zien we daar de koppen nog op de golven staan. Terugkijkend naar wat er nou eigenlijk is gebeurd, blijkt Peter een getijde-berekeningsfout gemaakt te hebben. I.p.v. 18:00 uur laag water, bleek het om 16:00 uur al laag water te zijn waardoor we niet met half tij maar met laag tij in de buurt van de ondiepte zijn geweest, met golven van een meter is dat niet slim. Les van de dag: controleer altijd wanneer het hoog maar vooral wanneer het laag water is en denk niet dat je de getijdentabellen uit je hoofd kent.

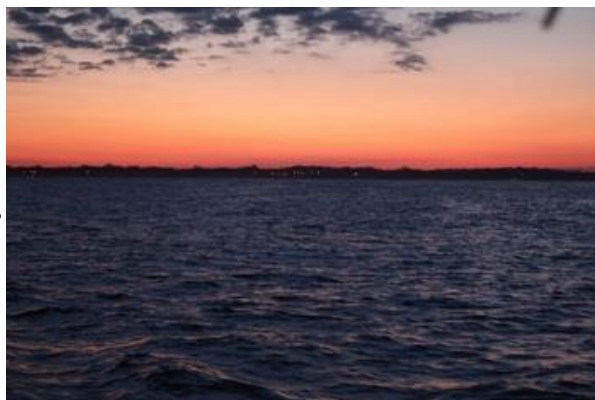
Ingesloten foutje van een ervaren schipper en zoals zo vaak kan juist ervaring leiden tot onachtzaamheid, omdat een ervaren iemand denkt: ik weet het allemaal wel...

Na een half uur gaat toch even de Genua uit en de laatste 10 mijl gaan we zeilend naar Royan. Een warme douche en een blik Paella in de avondzon doen een mens goed. Zo in de haven waar het rustige water om de boot kabbelt is het onvoorstelbaar wat een geweld er op zee kan zijn.

5 en 6 september van Royan naar Hondarribia, 145 mijl

Vandaag en morgen wacht ons een lange tocht, de laatste mijlen om in Spanje te komen.

We varen om 10:20 weg uit Royan en nemen een "betond paadje" langs de punt van de Medoc. Hierna gaat het linksaf de hele strandkust van de Vendée af. De planning is dat we de ca. 145 mijl in 1 traject varen en we hebben afgesproken dat we de motor bijzetten als de snelheid onder de 4 knopen komt. Zelfs dan is het een tocht van 36 uur en dat is voor onervaren Annelies wel heel lang.

Direct om de punt van de Medoc kan de Genua uit bij een 4 Bft. uit het Noordwesten en de Skadi loopt 5 knopen over de grond. Wel staat er wat oceaandeining die door de wind wat wordt aangewakkerd en een beetje vervelende slingering van de Skadi tot gevolg heeft. Rond 19:00 begint de wind weg te vallen, overigens precies volgens de voorspelling van Windguru, en komt de snelheid inderdaad onder de 4 knopen. Dus de ijzeren zeilen (de motor) gaat aan en die blijven er de rest van de tocht bij staan.

Rond 21:00 zien we een prachtige zonsondergang en niet gehinderd door wolken zien we de zon onder de horizon zakken. Meteen wordt het een stuk kouder en de zeilpakken komen tevoorschijn en worden aangetrokken.

Het loopt tegen 23:00 en Annelies wil proberen wat te slapen. Ze gaat naar binnen om in de punt van het schip te slapen. Binnen een paar minuten komt ze terug met de opmerking: "Dat gaat het niet worden". Door de golfslag moet de stuurautomaat nogal wat corrigeren en dat heeft tot gevolg dat de punt van Skadi rare bewegingen maakt. Ze gaat in de achterkooi liggen en Peter hoort geen geluid meer uit de ingewanden van de Skadi komen en neemt dus aan dat het slapen lukt..

Annelies vindt het lastig: in de punt word je uit het lits-jumeaux geslingerd en achterin slapen is dicht bij het geronk van de motor. Het slingert daar ook ietwat. Annelies accepteert het en met een ontspannend pilletje valt ze diagonaal liggend op het bed in slaap. Midden in de nacht word ze wakker en kan ze de weg uit bed niet meer vinden, compleet gedesoriënteerd in deze kajuit in de malle slaapstand en na een droom over thuis. Tja, ergens moet toch de uitgang van het bed zijn...?

Peter heeft om de 10 mijl een waypoint in de plotter gezet en de stuurautomaat is zo ingesteld dat deze de route exact volgt. Geen gevaar dus om te dicht bij de kust te komen of het militaire Schietgebied in te varen (welke is de slechtste van de twee???). Echter volgens de almanac is hier een 3 mijlszone waar je doorheen mag varen zonder gevaar bij eventuele schietoefeningen.

Peter doodt de tijd met lezen van de Magiër van Feist op de E-reader en om het half uur even kijken of er niets aankomt. Gelukkig ziet hij op de plotter al als er vissers in de buurt komen, hier gebruiken de vissers wel AIS zodat ze zichtbaar zijn. Gedurende de hele nacht zijn er een tiental vissers in de buurt geweest maar de Skadi heeft niet hoeven uitwijken.

Onderweg staat een vuurtoren op de kust: de Phare de Contis die een zicht heeft van 18 mijl. Peter ziet deze vuurtoren 6 uur lang en dat geeft hem een gevoel dat we geen meter opschieten. Soms denkt hij dat

dat rotting zelfs een stuk meeloopt, maar uiteindelijk zijn we er voorbij. Natuurlijk wel op vaart naar de volgende vuurtoren.

Om 5 uur besluit Annelies dat ze Peter gaat aflossen maar dat “gaan we dus niet doen”. Waar heb ik dat meer gehoord? Peter vindt namelijk dat Annelies maar lekker in haar warme bedje mag blijven. Annelies probeert het nu maar eens in de punt in ons eigen bed. Met de gedachte dat slapen niet meer gaat lukken valt ze in zachtjes in dromenland.

Om 07:00 wordt het weer licht en om 08:00 uur komt Annelies naar buiten en gaat Peter een uurtje binnen liggen. Het is een prachtige zonsopgang en je voelt de temperatuur al iets oplopen. Een half uur voordat we bij Hondarribia zijn komt Peter weer naar buiten en meren we de Skadi veilig af in de Marina.

Terugkijkend: een mooie rustige tocht met een schitterende sterrenhemel, veel koffie, een Red Bull en veel hoofdstukken van de Magiër van Feist. Voor Annelies een kleine triomf voor het eerst toch een paar uur geslapen te hebben in een schommelend schip. Zo gaat het best lukken naar Madeira t.z.t. denken we.

WE ZIJN IN SPANJE ! ! ! !

7 september, Hondarribia, 3 dagen feest van de Madonna van Guadalupe

Het is feest in Hondarribia gedurende een hele week. Gisteravond was er in een grote tent met muziek en een dance-feest tot in de vroege morgen.

Het is het jaar 1638 als de Fransen Hondarribia al 200 dagen bezetten. De Basken bidden tot de Heilige Maagd van Guadeloupe om hun vrijheid en na een hevig gevecht trekken de Fransen zich terug. In hun gebed hadden de Basken aan de Madonna gezworen dat zij ieder jaar hun dankbaarheid zouden tonen en haar zouden vereren.

Hondarribia koestert haar geschiedenis niet alleen in haar architectuur, maar viert ze ook uitbundig tijdens het 'Alarde feest' of 'feest van de Wapenschouw'. De plaatselijke bewoners hadden vroeger geen dienstplicht maar kenden wel de plicht om de stad te verdedigen bij gevaar. Daarom inspecteerden de instanties de civiele troepen elk jaar tijdens de Alarde. De bewoners van Hondarribia komen die dag, 8 september, nog steeds gekostumeerd naar buiten met wapens en rode baretten en zo herdenken zij de overwinning op de Fransen. Vanaf de Plaza de Armas ('Plein van de Wapens') vertrekken ze in een lange stoet naar de Jaizkibel berg, naar het sanctuarium van de heilige maagd Virgen de Guadalupe.

Ieder bedrijf is vertegenwoordigd in dit feest en heeft zijn eigen vrouw gekozen om de stoet aan te voeren. Alle medewerkers van het bedrijf hebben met elkaar de kostuums betaald. De vrouw verzorgt de maaltijd tijdens de manifestatie aan lange tafels die aan de optochtroute staan. Het is alleen mannen geoorloofd mee te doen aan de processie, maar tegenwoordig is dit een onderwerp van discussie.

Vandaag zoeken we een nieuwe gasfles. We hebben geen gas meer en konden niet koken. De havenwinkel verkoopt het niet, benzinestations ook niet en waar de flessen in Frankrijk bij de Carrefour gewoon om de hoek stonden, is er hier geen spoor van te zien. We krijgen tips van de havenmeester en fietsen naar een Marine-bedrijf maar die verkoopt vanmorgen niet - de tent is dicht. We kunnen 's middags pas terecht. Peter fietst nog naar een andere winkel in de buurt van het idyllische mooie centrum maar deze verkoopt het niet. Opnieuw pakt Peter de fiets en doet een rondje naar het Marine-bedrijf maar die blijkt helemaal niet open te gaan vanwege het grote feest.

Annelies besluit een volgend rondje mee te fietsen. We krijgen nog een tip van het bureau voor toerisme: een bedrijf in de aangrenzende stad Irun zal het hebben. We moeten dan over een N-weg fietsen, best wat

gevaarlijk en we proberen op de kaart en door mensen aan te spreken de winkel te vinden. Met wat Frans, Engels en Italiaans komen we er wel uit. We vinden een bedrijventerrein en daar is een kampeerwinkel en we zien een pallet vol gasflessen van het juiste type in de etalage staan, maar: de winkel is dicht op dinsdag. Maar het is maandag vandaag! Er komen nog twee klanten die dus evenmin inkopen kunnen doen. De tweede klant ziet de lege gasfles in onze fietsmand en probeert in het Engels te vertellen dat gas kopen hier een groot probleem is. Maar er is een klein winkeltje in de aangrenzende stad Behobia waar ze het mogelijk verkopen.

Met de kaart en een mondje Frans vinden we een typisch grensdorp met veel goedkope drankwinkels, en een winkel in Paella-pannen zo groot als een tafelblad. Peter zou er wel een willen meenemen maar hij past niet in de fietsmand en ook niet in de boot. Na twee keer vragen en nadat we na twee keer ook wat beter het Spaans begrijpen, vinden we de gasflessenwinkel d.w.z. ...een winkel met pistolen, geweren en veel messen. Wat is dit voor een zaak? We gaan naar binnen en als Peter de lege gasfles toont wordt het juiste model achter uit de zaak gehaald. Pistolen liggen bij de kassa, gas achter de stellingen. "Gewapend" met twee volle gasflessen fietsen we terug naar de boot en ploffen met een zucht en een borrel in de kuip. De jacht op de gasflessen heeft 3 uur geduurd in een straal van 5 km. Een heuse queeste.

8 september, Pinxtos en rode baretten

Om 05:15 gonst de met de wind meegevoerde cadans van trommels. De optocht begint. Wij draaien ons nog even om.

Het is wederom zomer en na een fris nachtje waarbij je heerlijk kan slapen wordt het al gauw 26 graden. Zoon Ralf meldt in een whatsapp dat de winter begint in Holland. Met plezier kijkt hijzelf uit naar zijn wereldreis die over een dikke 2 weken begint, naar warme oorden. Wij appen wat en relaxen behoorlijk in de kuip in het mooie zomerweer en het prachtige panorama op de achtergrond.

We besluiten om 13:30 naar het centrum te lopen. Zo vizelen we de conditie weer wat op. In de straten van de visserswijk staan de verzorgde kleurrijke huizen met houten balkons in bruin, rood, en soms donkerblauw, met veel bloemen, scherp afgetekend tegen de blauwe lucht. Alle mensen zijn gekleed in de Baskisch nationale kleuren: rood en wit, tot en met de witte schoenen met rode lintveters. Het is in de hoofdstraat met de vele tapasrestaurants en bars een gezellige drukte, wijn en eten in overvloed voor de feestvierende Basken. We lopen nog even door naar het middeleeuws centrum waar het evenement is begonnen, waar op het plein alle groepen die aan de optocht deelnemen zich verzameld hebben. In de oude straatjes liggen kleedjes en dekens: de jeugd bivakkeert hier de hele nacht en dag om te wachten op de start van het officiële feest. We bewonderen de huizen en keren terug naar de visserswijk. Wij duiken een Pinxtos (tapas-) tent in en laten ons verrassen door de lokale lekkernij: belegde broodjes met veel soorten vis, vismousse, geitenkaas en kleine topversierselen van inktvis, gamba, ansjovis, ui, en hete pepertjes. We kunnen bijna niet kiezen, we nemen er 5 en delen met elkaar en drinken een flink glas bier: olé, het is feest!

We keren terug naar de boot en liggen lekker in de zon alsof het vakantie is. Peter neemt voordat we de stad weer ingaan nog even een duik in de haven tot hele grote verbazing van de katten. Die hebben dat nog nooit meegemaakt: in het water en is dat dan leuk? Freija weet herinnert zich vast haar wateravontuur van St. Malo nog en verklaart Peter voor gestoord.

Tegen 18:00 gaan we de optocht bekijken, deze vindt nu onder andere plaats in de straten waar de eetgelegenheden zijn, er staat een massa toeschouwers.

We bewonderen de voorbijtrekkende vertegenwoordigers van 20 grote bedrijven in de gedaante van trommelaars, fluitisten en mannen met geweren (burgers) met in hun midden de verkozen vrouw die

symbool staat voor de Madonna van Guadeloupe. We komen we tot de conclusie dat de optocht eigenlijk wat kneuterig overkomt maar zeker in hoge mate het nationaal gevoel van de Basken aanwakkert.

9 september

Olé, het is en blijft zomer, de temperatuur komt op 32 graden. Toch voelt het niet zo heet door de zachte wind. Peter bruint al 2 dagen bij op de relax-momenten. Annelies kijkt uit met de scherpe zonnestrallen op haar blanke huid, maar geniet van zitten in de schaduw en niet hoeven rillen, met soms even de benen in de zon.

Er komt mail binnen van neef Fred Tilburgs: Fred heeft op de site gelezen dat wij op zoek zijn naar e-books voor de e-reader. Hij heeft e-books beschikbaar en stuurt een proefpakket van 4 boeken mee met de mail. Zo vult onze digitale boekenkast, voor de lange tochten....

Sanctuaría de Guadeloupe

We fietsen de heuvels in, direct achter de haven, de berg Jaizkibel op om daar het Sanctuarium te bezoeken van de patroonheilige van deze stad. Het stijgt meteen snel en we zetten er een beetje elektra bij- niet te veel want je weet nooit wat je tegen komt vandaag. Een pittige klim voor fietsers en behoorlijk uitdagend voor wandelaars, die we af en toe tegenkomen. De weg is een soort pas door de bossen met uitzichtpunten naar de Txingudy-baai met de rivier Bidasoa en daarachter Frankrijk. Alhoewel de berg van bescheiden hoogte is met zijn 549 m., is hij van ver te zien en biedt door zijn ligging aan zee een indrukwekkende aanblik.

Het "Sanctuaría de Guadeloupe" was oorspronkelijk een Barokkerkje uit de 16e eeuw. Meermalen verwoest na belegeringen waaronder de stad geleden heeft, en herbouwd, is het huidige gebouw uit de negentiende eeuw. Het Barok altaarstuk met het beeld van de patroonheilige valt meteen op bij binnenkomst....

We fietsen de berg nog verder op maar zien geen zijwegen naar de kust. Aan een Zwitsers echtpaar, herkenbaar aan Zwitsers kenteken, vragen we of zij een routekaart hebben. Zij wijzen ons waar we staan en we blijken al niet ver van San Sebastian te fietsen. Helaas kunnen wij daar nu niet naar toe want dezelfde steile weg terug zal de accu's onmiddellijk leeg maken. We keren om en besluiten bij een Kantina (in Baskisch schrijf je dat met een K) een biertje te nemen. Het is blijkbaar een lokaal bekende tent, er zitten alleen Basken, geen toeristen. Een rustieke intieme gelegenheid midden op de bergroute.

Bij terugkomst bezoeken we het toeristenbureau waar we al eerder vriendelijk te woord zijn gestaan door de beampte, toen we het gasfles-verkooppunt zochten. Nu vertellen wij hem waar we die gevonden hebben. Het wordt een geanimeerd gesprek en hij haalt diverse kaarten van de omgeving tevoorschijn, met fietsroutes, autoroutes en een detailkaart van de Baskisch- en Calabrische kust: kijk, daar hebben we veel aan!

In de haven loopt ons de havenmeester tegemoet, die vraagt of wij nog lang zullen blijven en vraagt ons of we een en ander van de optocht hebben gezien. Als het gesprek op Baskisch nationalisme komt, zegt hij dat dat gevoel juist niet zoveel heerst in dit feest, want er zijn veel niet-Baskische Spanjaarden die wel grote affiniteit met Hondarribia hebben, en soms al als kind hier kwamen, en slechts van het folkloristisch gebeuren willen genieten.

10 september, uitje in een buitje

De regen die verwacht werd, komt maar is van weinig betekenis. Het frist alles lekker op en wat zo prettig is, is dat daarna de zomer gewoon doorgaat. Thuis daarentegen is meteen het hele zomerweer van slag als er een bui komt en zijn we al gauw 3 weken verder eer het goed en wel opgeklaard is.

We gaan tegen 12:00 uur naar het centrum en genieten van een paar Pinxtos in het eetcafé, deels om de smaakervaring, deels om even te schuilen voor de regen. We hebben geen paraplu mee en gaan er ook geen kopen, alhoewel de verkopers die op straat handelen in allerlei zoiets en zonnebrillen nu opeens met 20 paraplu's aan hun arm lopen. Je begrijpt gewoon niet waar ze opeens vandaan komen en waar ze zo snel opeens al die paraplu's vandaan halen.

We besluiten niet te gaan fietsen en nemen de veerpont naar de Franse overkant van de rivier: naar Hendaye. Het is meer toeristisch en daar ook op ingesteld. Terwijl Hondarribia een authentiek karakter uitstraalt dat direct voelbaar is wanneer je er binnenkomt, is Hendaye toegespitst op grote getalende toeristen. We lopen over de ellenlange boulevard met rijen appartementen en hotels en we verzuchten allebei: jeetje wat een goede fortuinlijke keuze van ons om aan de Spaanse kant te zijn gaan liggen. Ben je liefhebber van stranden, ijs, patat, animatie en surfen, dan kom je wel aan je trekken in Hendaye. Het centrum van de stad ligt ver van de boulevard en aankomstplek van de veerpont, we hebben de fietsen niet bij ons en haken af van een zeer lange wandeling. We keren terug naar ons eigen gezellige Hondarribia.

Het wordt een relaxte laatste avond in deze haven waarbij het extra plezier geeft te zien hoe de katten nu zonder een lijn loslopen en op de steiger springen en terug. Ze luisteren voorbeeldig naar Peter en kennen nu vele nieuwe begrippen. Morgen gaan we naar Orrio. We stippelen steeds een nieuwe kleine route uit, afhankelijk van wind, golven, keuze van haven en natuurgebied, met toch een beetje in ons achterhoofd dat we de vrienden Jan en Miriam misschien zullen treffen in Bilbao of omgeving. We kijken uit naar hun bezoek.

11 september, van Hondarribia naar Rio Orrio en Zumaia

We vertrekken om 11:00. We schudden nog de hand met onze Jorge van de haven, het was fijn in Hondarribia, wat een topplek! Het zijn niet veel mijlen naar Rio Orrio, het eerste stukje kunnen we even zeilen, maar zodra we de "hoek" om zijn wordt het, na wat dobberen, toch "motoren".

Geen vis die wil bijten, alhoewel Annelies op zeker moment in de verte iets opmerkelijks boven water ziet komen en meermalen zelfs. Maar het raadselachtige zeedier verdwijnt weer in de diepte...en diep is het hier zeker! De bergen lopen in de zee steil naar beneden. Het is heerlijk in de kuip in de zon zitten en een broodje gezond maken. De bergachtige streek die meteen de herinnering bij Annelies oproept van haar geliefd Zwitsers merengebied (Thunersee) is prachtig met hier en daar lagen gesteenten die zijn opgedrukt uit zee.

In de Darsena Deportiva Puerto de Orrio vernemen wij dat er geen plek is voor de Skadi. Aangezien hier enkele havens niet ver van elkaar afliggen is het nog maar een kleine 6 mijl verder naar Zumaia. Aanvankelijk weggestreept van onze bestemmingenlijst, maar nu varen we daar toch naar binnen. Een

nieuwe grote marina in een stadje dat het economisch goed heeft gekregen door jachtbouw, de cementfabriek en de jachthaven.

Ludiek moment: na inschrijving in de haven waait de vlaggenbrief van Skadi in het water. Peter springt in het havenwater om hem op te vissen en Annelies doet een paar slimme Skadi manoeuvres om Peter weer aan boord te krijgen en ook om niet opeens tegen een kade aan te varen. Als we eenmaal liggen komt de fles Ricard tevoorschijn en een biertje voor Peter. De katten komen meteen naar buiten. Er heeft bij Odin in zijn brein een totale omschakeling plaats gevonden, hij is niet meer bang en loopt over het dek en ligt aan onze voeten in de kuip. In onze nieuwsbrief schrijven wij dan ook e.e.a. over de gewenning van Odin.

Guipuzkoa

Orio zowel als Zumaia liggen aan de mooie kust van Guipuzkoa, een provincie van autonoom Baskenland. Gipuzkoa is de kleinste provincie van Spanje aan de Atlantische Oceaan. Het is een provincie van grote contrasten: zee en bergen, steden en dorpen, industrie en landbouw. De kuststreek in ongeveer 90km. lang en herbergt steile kliffen, afgewisseld met prachtige stranden en pittoreske vissersdorpjes. Men vindt er moderne geïndustrialiseerde regio's naast landelijke gebieden en het binnenland kenmerkt zich door prachtige landschappen en natuurparken, bezaaid met historische steden.

Zumaia ligt in een prachtige baai aan de samenvloeiing van de rivieren Urola en Narrondo. Omgeven door groene bergen tot aan de zee in de vorm van steile kliffen, heeft de kuststad vele attracties: twee prachtige stranden, historische bezienswaardigheden en een vernieuwde uitgebreide jachthaven. Het historische centrum heeft zijn middeleeuwse indeling gehouden. De Gotische kerk uit de 13e eeuw torent uit boven alle gebouwen. Zumaia heeft een grote maritieme traditie.

12 september, Zumaia

We stellen bijna elke dag ons plan bij en sinds gisteren hebben we besloten slechts 1 dag in Zumaia te zijn en de Urola rivier en dan naar Bilbao te varen. En Zumaia is ook gewoon geen leuke stad, alhoewel binnenkomst over de rivier een heleboel belooft.

Bij aankomst vergeten we even om de elektrakabel aan te sluiten. Later op de avond sluiten we deze pas aan en er is geen elektriciteit. Het havenkantoor is ondertussen dicht gegaan en dus moeten we maar op de volle accu's de nacht door. Wifi hebben we gelukkig wel maar het blijkt dat we na 500 MB een nieuw wachtwoord moeten halen en met een dicht havenkantoor lukt dat ook niet.

's Ochtends krijgen we een nieuw wachtwoord met weer 500 MB's (als het op is, dan komt u maar weer hoor) en zetten we even wat foto's op de website. Als we in de kuip zitten begint Freija klagelijk te mauwen. Meteen komt van ons allebei de reactie: en waar is Odin? Niet op de boot. Peter stapt de kant op en roept hem. Odin komt heel blij aangerend vanaf het eind van de steiger bij de trap naar de wal. Hij was zonder dat we het merkten zelf maar even een stukje gaan wandelen. Rare kat blijft het, altijd en overall bang, maar wel zelf op stap.

's Middags gaan we even boodschappen doen bij de plaatselijke supermarkt. En na de siëstatijd want dan slapen de Basken. We hebben pech: ze slapen de hele zaterdag want alles blijft dicht.

Hoe maak je van een mooie riviermonding een afzichtelijk dorp. Ga naar Zumaia, ze zijn erin geslaagd.

De stad is grotendeels opnieuw gebouwd met blokken betonnen flats, die welleswaar in zachte kleuren zijn geverfd of in een mooie gekleurde baksteen is opgetrokken en ook hangen de bewoners er veel bloemen aan, maar het is en blijft een blokkendoos. Voor een van die blokkendozen staat een foto van vroeger waar te zien is dat de haven tot daar heeft gelopen, maar die is nu opgevuld met gras en een speeltoestel. Leuk idee maar het had zo pittoresk kunnen wezen... Van eengezinswoningen hebben ze hier helemaal niet gehoord, dat zou een gezelliger aanblik zijn, vinden wij.

In het centrum zijn een paar straatjes met een café en dat is het. De 12e-eeuwse kerkje torent boven alles uit, maar is gesloten, zou onze lieve Heer dan ook siësta houden? Verder vinden wij het een saai dorp.

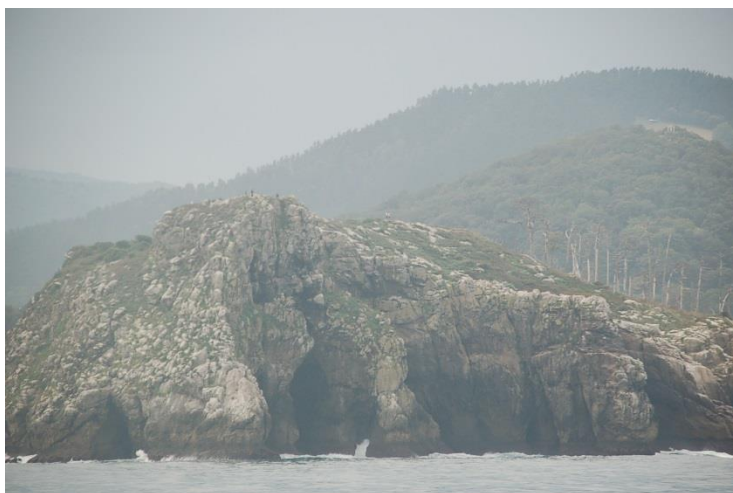
We fietsen kriskras door de buurt en vinden de steile weg naar de klif. Totaal onverwacht vinden we het beroemde geologische juweel Fytsch. Een klifmuur die in lagen uitgesleten wordt door de zee waardoor grotten ontstaan. De plakken gesteenten lijken een betonmuur en lager bij de zee zie je dat er hele plakken afgevallen zijn en steeds meer naarmate de zee er grip op kan hebben, dat betekent dat er aan zee een holte ontstaat. Dit schouwspel is adembenemend en tot in de verre verte lijkt dat door te gaan. We zullen het morgen zien als we naar Bermeo varen. Dan komen we er vlak langs.

We nemen een Pintxo of twee, hete pepertjes aan een stokje en een glas bier. Aan de rivier is een triatlon aan de gang. Basken zij behoorlijk sportief je ziet veel fietsers, wandelaars en ze doen aan kanoën en surfen. Hele groepen kinderen zitten op surf-les. We laten het evenement voor wat het is en de 500 MB ook. Morgen gaan we naar de Bermeo, gelegen in Asturië.

13 september, van Zumaia naar Bermeo, 22 mijl

We hebben Bermeo, en niet Lequetio uitgekozen omdat Bermeo zo mooi centraal ligt. We hopen met de bus alsnog het zeer oude pittoreske stadje Lequeitio te bezoeken en we kunnen ook de andere kant uit: naar het klooster van Gatzelugatxe (valt niet uit te spreken maar we worden al beter in Baskisch)

Vertrek uit Zumaia brengt ons meteen langs de mooie klif waaraan het ligt. Vanuit zee ook weer speciaal om te zien. Ook hier loopt een mooie kustweg en mocht je ooit naar Baskenland gaan, sla het volgen van de kustroute door bossen en bergen niet over!

Opvallend is, dat dicht langs de kust varen direct grotere deining geeft en zeer dicht langs de kust is het ontzettend diep. De Imray gids vertelt ons dat de haven van Bermeo in ontwikkeling is. Gegevens uit 2005 en we lezen in beoordelingen dat er in 2011 nog geen vooruitgang was geboekt. Jawel, dat is in september 2015 nog steeds zo. De muur waaraan je moet aanleggen met hele lange lijnen en met een plank tussen de stootwillen en de muur (plank dient dan om weer stootwillen te beschermen tegen schuiven langs de muur) is vervangen door een onbeduidend drijvend (wel nieuw) pontonnetje waaraan 7 scheepjes kunnen aanleggen. Het hele havengedeelte is eigenlijk bestemd voor de vrachtvaart en de werkelijke marina aan de stad ligt vol met "plezier" bootjes. We komen aanvaren en schatten dat alles in... Peter stuurt om de muur heen, om in de haven toch een plekje te vinden, maar aan de overkant staat een havenmeester te roepen dat we achteruit moeten en we moeten buiten aan de muur liggen in het begin van de haven.

We voelen meteen de invloed van de zee. Onder deining maken we de lijnen vast en de havenmeester is inmiddels bij ons aangekomen. Hij zegt: er is geen elektra en geen water en geen Wifi. Niks nada. Ach,

denken we, we willen een paar uitstapjes maken hier, we nemen het op de koop toe en we hebben tenslotte volle watertanks en zonnecellen.

We gaan de stad even in, de kom waarin de oorspronkelijke haven is vol met de bootjes, ligt wel bijzonder te midden van een maancirkel van wandelkade en huizen in vele kleuren. Er zijn een paar terrasjes en alles doet wel gezellig aan, niet zo massaal toeristisch ingesteld, dus naar onze smaak.

Aan boord merken we hoe de Skadi deint en schud en Annelies begint zich zorgen te maken hoe we de nacht doorkomen.....We hebben 4 nachten betaald omdat we de aankomende stormdagen met windkracht 6 - 9 willen afwachten voor we weer verder gaan. De prijs van de haven ligt in het naseizoenstarief, maar is eigenlijk te hoog voor de slechte faciliteiten. Geen faciliteiten...

14 september Bermeo en Gatzelugatxe

Bermeo is een kleurrijk kustplaatsje gelegen in het Urdaibai Biosphere Reserve en ligt op minder dan 10 km. afstand van het indrukwekkende San Juan de Gatzelugatxe eiland.

Bermeo is één van de belangrijkste vissersdorpen in het Baskenland. De stad heeft een lange maritieme traditie en eeuwenlang waren de Bermeotarras (zoals de lokale bevolking van Bermeo wordt genoemd) beroemd om hun walvisvaart. Zelfs vandaag is Bermeo's economie sterk gebaseerd op de visserij-industrie en dit wordt benadrukt in haar wapen, dat een schip toont in het najagen van een walvis.

De stad doet wat viezig aan maar heeft wel enkele mooie gebouwen en vooral beelden. Het is ook in deze stad feest en de gillende kermis nabij ons ponton draagt bij aan de gezelligheid van de stad maar schreeuwt je ook wakker uit je dutje. Dat dutje duurt in deze stad van 12:30 tot 18:00. Je kan een kanon afschieten en er gebeurt niks en om 18:00 uur komt iedereen weer uit zijn schuilplaats. Grappig is weer dat wij gisteren na de ons bekende siëstatijden, als bijdehandte toerist, nu op de hoogte van alles, bij het bureau van toerisme stonden en deze de hele dag open was geweest en precies om 14:30 uur dicht bleek. Zucht.

Er zijn wat regenwolken maar op zee is het blauw en aangezien we aan de kust blijven fietsen, zullen we het wel droog houden. De weg naar San Juan de Gatzelugatxe is een mooie tweebaans asfalt-slingerweg door de bergachtige kust, klimmetje van 6%, klimmetje van 9%, klimmetje van 10%. De accu raakt snel leeg en het is de kunst, wat energie over te houden dus we trappen flink mee. Op de klimmetjes moet dat wel want de elektrische fiets trekt het niet alleen. Het voelt goed om wat lichamelijke inspanning te hebben en de uitzichten zijn fantastisch.

Aangekomen bij het startpunt van de wandeling naar San Juan, zitten we de fietsen aan een lantaarnpaal op slot op een parkeerplaats en dalen de heuvel af, over een smal zeer steil bergpad en worden al gauw rijkelijk beloond met het panorama. Als een "Chinese muur" is het pad naar het eiland aangelegd, met aan weerszijden de oceaan die tegen de rotsen crasht. Dan volgt het beklimmen van de 231 treden. Het is een klein avontuur en een behoorlijke inspanning, die beloond wordt met indrukwekkend uitzicht. De oceaan is vandaag bijzonder ruw in dit hele gebied. Het blauwe water en de witte schuimende golven spatten kapot tegen de rotsen van het eiland soms met donderend geraas. Het is van een ontzagwekkende schoonheid. En terwijl je klimt met het geraas van de zee, zie je de muur voor je uit slingeren naar de kapel die op de top staat.

San Juan de Gatzelugatxe, wiens naam betekent "kasteelrots" in het Baskisch ("Gatzelu" = kasteel + "Aitz" = rots), is een duidelijke "must see" als u een bezoek brengt aan Baskenland. Het is een eiland gelegen net buiten de kust langs de Golf van Biskaje. Het eiland is kegelvormig en beschikt over een kleine kerk op het hoogste punt, die is gewijd aan Johannes de Doper. Hoewel niet bewezen, is er gezegd dat hij voet zette op het eiland.

15 september, van Bermeo naar Bilbao, 24 mijl

Vannacht was de vraag: wie gaat het zeggen na een nacht heen en weer geschud te zijn door de deining. Peter zegt het uiteindelijk om 03:30: we gaan weg uit deze klote haven.

We blijven nog heel even blijven liggen en gaan uiteindelijk uit bed en dan maar een spelletje Carcassonne spelen, helaas deze keer wint Annelies. Onder het spelen eten we een paar crackers om toch iets in je maag te hebben. Veel zin in een ontbijt hebben we nog niet om deze tijd en dan langzaam maken we de Skadi klaar voor vertrek. We verwachten een behoorlijk "bumpy ride" met

oceaandeining en golven van ca 2,5 meter volgens de voorspellingen. Annelies stopt heel veel rondslingerende spullen in kastjes en klemt een en ander vast met het oog op flink slingeren van de boot en het vallen van dingen. We doen uit voorzorg de zwemvesten aan want we weten niet wat ons te wachten staat. Ook willen we zo vroeg mogelijk weg omdat er een voorspelling is van 5 à 6 Bft. uit het zuiden rond het middaguur. Dat geeft wind-tegen-stroom-golven die we gisteren gezien hebben en dat is helemaal niet fijn.

Om 07:15 begint het te gloren en we wachten ook geen moment meer en gooien los en verlaten deze vreselijke plek want een haven mag het niet heten. Buiten gekomen lijkt het mee te vallen en kan er toch gevaren worden op de motor en de stuurautomaat. De eerst 3 mijl moeten we recht tegen deze deining in en zien we regelmatig een enorme muur water op ons afkomen maar de Skadi bemanning blijkt of bloost niet en Skadi loopt er mooi doorheen.

Na een half uurtje vallen we 20 graden af en komen de hoge golven schuin van voren in lopen wat het iets comfortabeler maakt in de zin van "paaltjes pakken", maar Annelies moet dan wel haar speciale positie in nemen om het vol te houden. We varen langs Gatzelugatxe waar we gisteren zijn geweest en blijven een mijl uit de kust. Ook hier is het dan alweer 60 meter diep, dieper dan de hele Noordzee.

Voor Annelies is het een vervelende tocht, rare golven van de zijkant en ze begint dan ook zich aardig katterig te voelen. Als ze maar meekijkt met de onder de boot doorlopende golven, gaat het een beetje. Ze wil gewoon niet misselijk worden, maar gebrek aan slaap dus geeuwen is verlies van concentratie en dan komt er zo'n korte misselijkheidsvlaag over haar heen. Deze koers varen we 1,5 uur en dan zijn we om de punt en varen we de baai van Bilbao in waardoor de golven schuin van achteren beginnen in te lopen. Halverwege, nog een half uur te gaan begint de wind al aan te trekken en zien we al 20 knopen wind op de meter. Het vervelende is dat de windgolven recht tegen de deininggolven in gaan lopen en daar moet je niet in willen varen. Nu valt het nog wel mee maar over een uur is het niet leuk meer. Annelies knapt wat op en schiet uit haar stoeltje om het avontuur van meesurfen over de deining mee te maken.

Als we de haven in varen merken we dat de wind verder aantrekt en we kijken elkaar aan: we zijn precies op tijd weggegaan, een uur later was goed fout geweest. Nu lopen we om 11:00 rustig door de enorme industriële havens van Bilbao richting de jachthaven in Getxo.

Als we in de haven van Getxo aankomen worden onze lijnen aangenomen door de Duitse zeilers die gisteren zijn weggegaan vanuit Bermeo en ook hierheen zijn gevaren. Zij hebben een "Erschreckliche" tocht gehad met golven van wel 5 meter. Zelfs met hun 60-voeter niet te doen. Wij hebben blijkbaar het enige goede moment gekozen om uit die "Scheisse" haven weg te varen. (wat is Duits toch heerlijk om te schelden). *)

Peter gaat de haven betalen en we betalen de hoofdprijs, de duurste haven to nu toe en . . . . .ZE HEBBEN GEEN WIFI!!!!!!!!!! Hoe verzin je het . . Maar we liggen goed, niet in de zone van de aanrollende oceaandeining en we denken het ook wel uit te zingen met de krachtige wind over land naar zee die straks in storm zal veranderen.

Het is middag als de storm losbreekt. Windkracht 7 olopend naar 8. Vier havenmeesters komen ons zeggen de Skadi te verplaatsen van aankomstpontoon naar een box. Het is te gevaarlijk. De Zuiderstorm drukt Skadi tegen het pontoon en kan beschadigen ondanks de vele stootwillen die ertussen hangen. Alle vier de havenmeesters helpen zij ons weg te varen en aan te leggen in de box. Ook de Duitsers moeten verhuizen maar die zijn niet aan boord en dus kunnen de havenmeesters niets doen.

Windkracht 9, 38 knopen wind, leest Peter af. En we hebben even Wifi via het telefoonabonnement van Peter, dat doorgaans zeer traag is, maar nu opeens lekker snel. Zou het dan toch waar zijn dat het weer van invloed is op Wifi? Je gaat die bullshit nog geloven ook. We liggen stabiel met de boot, werken effe snel de site bij gaan even naar het café, spelen Carcassonne, nemen een biertje en een Cuaranta Y Tres, en gaan straks de stormnacht in, maar wel lekker slapen.

*) het Duitse jacht is op vaart naar de Canarische eilanden en verder. We verliezen deze vertrekkers uit het oog maar een jaar later blijkt dat zij hebben afgehaakt van de wereldreis en lokaliseren we dit schip terug in haar Duitse thuishaven.

16 september, storm in Baskenland

Windkracht 7-8-9....en tegen 10 aan, 44 knopen. God, wat zijn we blij dat we in het "gat in het weer" uit Bermeo zijn gevlucht om - op tijd - in een beschutte haven te kunnen liggen. Dit verzochten wij de hele dag nog.

De boot ligt als een huis. De service in deze dure haven is gepast en bijzonder goed. Al twee keer zijn de mannen die ons geholpen hebben de Skadi in een box te leggen, in de avond komen checken hoe Skadi erbij ligt en nòg een lijn te spannen totdat Skadi leek in een spinnenweb te liggen zoveel lijnen spanden zij eraan vast. Zij liepen de hele avond door de haven en zorgden goed voor elke boot en speciaal voor ons, hebben we het gevoel.

Om 06:00 uur wordt Annelies wakker, hoe is het trouwens mogelijk dat je zo stil kan liggen met windkracht 9 en in Bermeo met windkracht 2 werden we gek van de onstabiele deining.

Dan komt de hel over de bergen de haven inrollen. Even heel spannend gezegd: alsof de "witte wieven" uit de bergen op ons neerdalen en om de masten heen spoken: in gierend aanzwellend gewaai komt het op de haven neer. Jezus, wat eng. Peter zegt: niks eng, want we liggen goed.

We zijn nog ontzettend moe van de excursie met stevige klim naar Gatzelugatxe, de stress en ergernis in Bermeo en de tocht hier naartoe en we slapen nog door. Duf komen we ons bed uit en Annelies noemt dit de "langzaam-op-gang dag" en die duurt tot het aperitief die middag (Annelies leeft meteen op).

Getxo

Dit is Getxo, een voorstad van Bilbao, in de Bilbao Delta in de Cantabrische Zee. Dit heet al niet meer Golf van Biskaje, in tegenstelling tot wat algemeen aangenomen wordt.

Met de industrialisering in de 19e eeuw, zijn sommige delen van Getxo ontwikkeld tot woonwijken voor de rijke burgerij. En zo ontstond woonwijk Neguri (Baskisch voor "winterstad"). Wij bevinden ons in de haven Getxo in Neguri. De huidige architecten van deze woonwijk hebben zich klaarblijkelijk laten inspireren door de beroemde Baskische architect Ignacio Manuel Smith. Zijn prachtige Baskische landhuizen en kleine paleizen uit de jaren 20 van de vorige eeuw, zijn gelegen aan de lange promenade die tot aan de wijk Las Arenas (het zand) loopt. Deze promenade verbindt de twee wijken en de haven met elkaar en biedt de inwoners een prachtige blik over de Delta, genaamd El Abra, en de gelegenheid om te flaneren, te fietsen, zowel als enkele kilometers te joggen langs de brede riviermonding van de Nervión. Tegenover de haven, staat de Galeria de Punta Begona. De galerijen werden door de architect Ricardo Bastida gebouwd in 1918. Gedurende een aantal jaren waren de galerijen het toneel van overdadige feesten, sociale evenementen, dansen en zelfs tennis wedstrijden in zijn immense hal, maar raakten in de vergetelheid nadat de eigenaar besloot om het te slopen. De Extebarri villa en Arriluze villa staan daar nog steeds, in de rij van landhuizen aan de promenade.

We nemen een lift tegen de heuvel op om in de wijk Algorta rond te kijken en een Pintxo te eten, deze wijk staat hier bekend om. Het is wel weer even wennen aan de openingstijden van winkels: hier houdt men siësta van 14:30 tot 17:30 en de zaken gaan daarna open tot 21:00 uur. We hebben een leuke en mooie indruk van Neguri en omstreken en keren huiswaarts om pasta te maken en de katten aandacht te geven.

17 september, Bilbao met de metro

Het kost hier ook helemaal "niks" om met het openbaar vervoer te reizen, een koffie of een Pinxtos te eten. We kopen een OV-kaart, niet gepersonaliseerd wel voor 4 euro! Deze heet Barik in Spanje, en je kan hem steeds en overal opladen vanaf 5 euro. Je kan al je vrienden meenemen op je kaart, ieder checkt met dezelfde kaart in en uit - geen gedoe dus, met aparte kaarten kopen voor je buitenlandse visite, geweldig systeem, geldig in alle vervoer.

We reizen in een "poep en een zucht" naar Bilbao's 700 jaar oude centrum. We komen aan in het oude stadsdeel Casco Viejo (zeg: Bièggo) en wandelen door de oude zeer smalle straatjes met gietijzeren balkons en hoge huizen, de 7 oudste straten van Bilbao, waarin vele soorten winkeltjes zijn gevestigd en ontelbare bars waar je talloze overheerlijke Pinxtos kan verorberen.

We vragen in ons beste Spaans naar een bureau voor toerisme, maar die zou in dit stadsdeel niet gevestigd zijn. We dwalen gewoon lekker door en komen aan de rivieroever waar stijlvolle appartementen met rivierzicht de voormalige industriebuurt hebben vervangen. We vinden daar de vernieuwde overdekte markt in een zeer mooi hoog opgetrokken pand met liften en roltrappen, Mercado de Ribera. Onder in dit mooie pand aan de rivier Nervión vallen we, ietwat flauw geworden, het trendy restaurant-grand café La Ribera binnen voor een koffie en een stuk taart: een rasechte Carrot cake en een stuk heftige chocoladetaart.

Na energie opgedaan te hebben lopen we langs de prachtige gevel van het Teatro Arriaga en het station Abandon met zijn opvallende gevel en enorme glas-in-loodramen, ooit bedoeld om een romantisch karakter aan de stad te geven. We vinden het commerciële centrum, beginnende aan de Plaza Circular waar in een schitterend gebouw met moderne vormgeving en een prachtig glazen plafond, het bureau voor toerisme is gevestigd. Professionele dames wijzen ons de weg. Hier begint de winkelstad, en loopt over Plaza Muyoa en de Gan Via. Dames en dandy's: trek je portemonnee! Bilbao is booming met zijn rivieroever, bruggen winkels en culturele leven. Met zijn kerken, kathedralen en musea.

We zijn van plan de hop-on-hop-off-bus te nemen als Jan en Miriam bij ons op bezoek komen. We verbazen ons over de mooie nieuwerwetse architectuur van Bilbao, en vinden na een eerste grote indruk de metro weer om mee terug te gaan naar de haven, waar het prachtig ontworpen Beneteau scheepje op ons wacht.

18 en 19 september, bezoek van Jan en Miriam

Enig huishouden gaat vooraf aan het bezoek van vrienden Jan en Mirjam. We stofzuigen, dweilen, maken tiramisu en doen een paar boodschappen voor de schotel paella de komende avond.

Als Annelies de was ophaalt en de steiger omhoog loopt komen onze gasten toevallig juist aanlopen. Na een kleine vertrekken we om de omgeving te laten zien en nemen weer de (20 cent p.p.) lift naar het hoger gelegen stadsdeel.

De Pintxo-bar waar wij eerder gegeten hebben, blijkt onvindbaar, wel een leuke modewinkel waar Miriam en Annelies kort induiken. Idee is misschien om gewoon de metro naar Casco Viejo te nemen - met de metro kom je overal snel en voor de belachelijke reisprijs van 82 cent p.p.- en zo gezegd zo gedaan en we belanden op een van de leuke terrasjes op het plein van Casco waar de septemberzon ons verwarmt-dat is hier in minstens 23 graden.

De katten zijn van slag. Odin is rusteloos want hij is zijn vaste plekje kwijt nu er visite is en onverwachte acties van iedereen maken hem angstig. Annelies komt er de volgende dag pas achter, dat we Odin beter in de slaapkamer kunnen neerleggen, zo kan hij op een afstand wennen aan het bezoek en word hij niet gestoord. Freija laat zich weldra tot het spel overhalen als Miriam in de buurt komt, Freija overwint haar angst al gauw door haar grote nieuwsgierigheid.

Na enkele espresso's gaan we op tijd naar Bilbao en "doen" de route die wij al eerder gelopen hebben. Helaas voelt Jan zich niet lekker en keert met de metro schipwaards, waarna Peter, Annelies en Miriam de Gran Via aandoen en een busrit ondernemen met de hop-on-hop-off-bus langs alle bezienswaardigheden. Vooral het Guggenheim museum laat een grote indruk achter en met deze aanwinst heeft Bilbao zich meteen goed op de kaart gezet.

Metrootje naar het gezellige Casco levert Pinxtos op en een drankje in de avondzon, waarna we naar Getxo terugkeren om Jan te overladen met verhalen en met zijn allen een aperitiefje te nemen als goede ondergrond voor de meesterlijke Paella van Pedro.

Vandaag een rustig tochtje van Getxo in País Vasco naar Laredo in Cantabrië met een windvoorspelling van 3 Bft. oost. We zetten de Spinaker alvast klaar want dat moet wel kunnen. Na het terugbrengen van de gebruikelijke dingen, zoals sleutel, pasje en stroom-verlooptkabel (Spanje heeft een ander idee over de Europese standaard stekkers) gaan we alle lijnen waarmee de Skadi nog vastligt opruimen. Waarlijk een heel spinnenweb dat we gebruikt hebben tijdens de storm van een paar dagen geleden.

Annelies vaart de boot de box uit (yeah!) en in de haven zetten we zeil. Buiten blijkt de wind niet oost te zijn maar noordoost en net even harder dan voorspeld, dus geen Spinaker maar we varen wel 6 knopen op Genua en Grootzeil.

Jan gooit de lijnen voor visvangst uit want hij heeft al oceanen overgestoken (de Indische- en een tocht naar de Zuidpool) en hij weet hoe dat moet. Hmmm, lekker vis eten vanavond.

We varen rustig langs de prachtige kusten met hoge, steile rotsen waar lagen van kleuren in zichtbaar zijn. Rond 17:00 lopen we de haven van Laredo in en volgens de almanac en de Reedsgids is de haven altijd vol en moeten we met vissers discussiëren of er wel een plek is. Als we om de pier heen draaien zien we een prachtige nieuwe, immens grote en helemaal lege marina. Plekken voor het uitzoeken.

We leggen aan in een box aan de B-steiger. Ondertussen is de wind aangetrokken tot een dikke 5 Bft. en soms 6 Bft. Daar zat Windguru dus even helemaal fout. Die voorspelde maximaal een 3 Bft. Goed om hier te zijn en goed dat we niet zijn doorgevaren naar Santander.

De stad ontstond op een heuvel vlak bij het kasteel, dat Alfonso I van Asturië er rond 745 liet bouwen. Net als Castro Urdiales groeide Laredo in de Middeleeuwen uit tot een belangrijke handels- en vissershaven. In 1496 ging de latere Johanna de Waanzinnige hier aan boord om te gaan trouwen met Filips de Schone. En toen Karel V in 1555 afstand deed van de troon ten gunste van zijn zoon Filips II, ging hij hier in Laredo aan land.

Op 26 september 1556 kwam hij aan in Laredo met het schip 'Ëspiritu Santo'. Hij bleef een week om uit te rusten van de zeereis om zich vervolgens 40 dagen lang in een draagstoel via het dal van de rivier Asón en over de bergpas van los Toros door Spanje naar Yuste in de Extremadura te laten vervoeren. Daar besteedde hij zijn vrije tijd vooral aan de reparatie van oude uurwerken. Voor zijn onechte zoon, geboren uit een slippertje in Regensburg met de poortersdochter Barbara Blomberg, Don Juan van Oostenrijk, liet hij in het nabijgelegen Cuacos de Yuste een stadsvilla bouwen, zodat deze bastaardzoon toch zijn oude vader kon bezoeken. Don Juan werd o.a. bekend door het winnen van de zeeslag bij Lepante, waar hij de Turkse vloot wist te verslaan en daarmee de islamisering van Europa een halt toe riep. Ook als landvoogd van de Zuidelijke Nederlanden kennen we hem. Hij stierf zonder nog verdere grote militaire prestaties te hebben verricht in 1578.

We moeten Don Juan terughalen, dan kan hij ons weer helpen...

's Avonds eten we Pintxos in een klein restaurantje in de oude stad waar veel Spanjaarden komen en waar het typische TL-licht overdadig schijnt. Ook spotten we een paar Nederlanders maar die zijn na een zuinige hap weer snel weg. Het is een waar feestmaal en volgens Annelies heeft Peter in tijden niet zo zitten bunkeren. We kopen in en kleine kruidenierszaak die door Vietnamezen wordt gerund, een bak

Straciatella-ijs als toetje, dat door Miriam rijkelijk wordt voorzien van slagroom, advocaat (meegebracht uit Nederland) en Cuaranta Y Tres.

21 september, van Laredo naar Santander, 24 mijl

Vandaag nemen we afscheid van Jan en Miriam. Zij nemen vanuit Laredo de bus naar Bilbao, moeten dan nog naar het vliegveld en het vliegtuig naar Nederland nemen. We nemen nog een koffie aan het busstation en zwaaien hen uit en gaan verder aan ons leven als trekker op zee. Meer dan anders lijkt het vertrek van vrienden te benadrukken dat wij verder gaan en niet terugkeren. Dat gevoel is sterk aanwezig gedurende enkele uren die ochtend temeer daar we ook werkelijk doorreizen deze dag: Santander ligt aan de horizon en daarmee ook Gijón.

Het is opnieuw aangenaam warm en de hemel is blauw maar voorspelt weerverandering. Het is niet bezeild en we moeten dus met de motor aan naar Santander in Cantabrië. De route is afwisselend vanwege de verschillen in rotsformaties aan de kust. Nadat de zon schuilgaat achter dreigend wolkendek verschijnt Santander in zijn omliggende heuvels in de verte. We hopen een ligplek in de stad te vinden. In deze haven kan je eigenlijk met een schip met diepgang van 2 meter kiel bijna niet varen maar het is eb met extra waterhoogte vanwege nieuwe maan en we wagen het erop. In de stad liggen heeft immers zo zijn voordelen. Houd je je dieptemeter in de gaten?", roept Annelies. Geen probleem. „Ik vaar heel langzaam", zegt Peter, „ik vaar liever langzaam vast dan snel als ik vast vaar”.

Heel behoedzaam varen we de oude haven binnen, maar zien geen plek. Een oproep per marifoon aan de haven heeft geen antwoord opgeleverd: zoek het maar uit. We varen terug, achteruit, en zien 1 ligplaats. Als we daarin willen varen komt er om de hoek een groot motorjacht aanzetten: TOEOEOEOET!!!! Oeps, dit word-um dus niet, de plaats is privébezit. Dat betekent dat we 2 mijl de rivier op moeten varen om in de nieuwe marina te liggen, deze marina, Puerto Deportivo de Santander, is niet druk bezet en het geluk wil dat de havenmeester ons heeft gezien en ons met zijn Zodiac komt begeleiden naar een prettig gelegen box.

Freija is allang uit haar fietsmand geklommen en heeft de rit van stadshaven naar buitenhaven gevolgd vanuit het raam onder de buiskap: soms lijkt het wel een Rijnaak, die Skadi - met huisdier.

We krijgen vanuit de Zodiac meteen een Wifi-code. Je gelooft je oren en ogen niet! En zo kunnen we dus de site bijwerken, appen, mailen en informatie zoeken op internet. Wat een luxe. De katten zijn blij met hun vrijheid zonder al dat rumoer van de visite en wandelen op en om de boot, laatste onder begeleiding natuurlijk. Peter heeft Odin nu zover gekregen, dat hij hem niet aangeliënd houdt en Odin blijft naast hem lopen en volgt Peter's commando's op.....nòg wel.....

22 september, na 1200 zeemijlen...

Vandaag viert Peter zijn verjaardag, 66 and going! Nog steeds blond, 12 kilo afgevallen door het vele lopen en fietsen dat we al de hele reis doen. We hebben ook een stappenteller en we komen op dagen dat we niet varen aan onze 10.000 stappen of iets daaronder en naar Gatzelugatxe met stevige klim per fiets plus klim te voet tellen we er 13.000, dus dat is een sport op zich.

We staan op tijd op en laten de katten even buiten. Peter mag uitslapen vanwege het heugelijke feit dat hij jarig is: Nespresso op bed. Het scheelt niet veel of Odin heeft direct na buitenkomst een vogel te pakken die met ware doodsverachting in de kuip durfde te gaan zitten. Annelies is even bang dat hij bij zijn jacht pogingen in het water zal duiken maar dat valt weer mee. Odin kent de begrippen: kijk je uit, kijk je uit voor het water, voorzichtig zijn.

We gaan vandaag naar Santander. Santander kenmerkt zich door de goudgele stranden aan een azuurblauwe baai en raakte bekend door de favoriete badplaats te zijn van de Spaanse koningen en ook nu nog is Santander zeer in trek bij vakantie vierende Spanjaarden. Nederlanders komen er nauwelijks.

Het staat vast dat Santander al in de tijd van het Romeinse Rijk werd bewoond, en in de tijd onder de naam "Portus Victoriae Iuliobrigensium" bekendstond. Door archeologisch onderzoek is duidelijk geworden dat de stad aan het begin van haar bestaan werd gebruikt als haven (vandaar ook de naam "Portus") en als uitvalsbasis voor het bewerken van het grote aantal mijnen in de omgeving. In de 3e eeuw werd de stad verscheidene malen aangevallen door de Scandinavische Herulen. Volgens de legende is de huidige naam van de stad "Santander" een verbastering van "San Emeterio", een martelaar en soldaat van het Romeinse legioen, wiens hoofd in de 3e eeuw naar de stad zou zijn gebracht.

We lopen naar de bushalte voorbij het achter ons liggende vliegveld. Ryan Air blijkt hier op te stijgen, maar last hebben we daar niet van. Het zijn een paar vluchten per dag. Het loopje naar de bushalte valt tegen en we moeten het laatste stuk rennen om op tijd bij de bushalte te staan. Het kost 1,40 p.p. naar Santander Centrum. Openbaar vervoer is hier zó goedkoop.

We vinden een winkelcentrum met allerlei boutiques, mooie modewinkels van bekende merken en veel eettentjes. Er wordt gezegd dat Santander geen echt hart heeft en dat er na de brand van 1941 veel is gedaan om de stad weer een karakter te geven, maar dat dat niet echt gelukt is. Wij vinden van wel. De bouw na 1941 is afgestemd op de typische architectuur van de regio en past perfect tussen de 19e eeuwse monumentale gebouwen. Niets is storend en met het mooie park waarin kiosken, een gloednieuw VVV, een speelterrein is aangelegd, is er een rustieke sfeer gecreëerd tussen de stadse bedrijvigheid. Openbaar vervoer is ook hier geweldig goed geregeld. De bussen rijden af en aan, je kunt alle richtingen uit: ver of dichtbij. Vandaag is het zelfs gratis vanwege religieuze feestdagen.

We bezoeken de Mercado de la Esperanza, de markt van de hoop. Het werd ontworpen door de architecten Reynals en Juan Eduardo Moya in 1897. Zijn architectonisch en historisch belang is dat het een van de grootste bewijzen van negentiende- eeuwse ijzeren architectuur is welke bewaard gebleven is in Spanje. Santander beleefde destijds een culturele en economische bloei, als gevolg van aristocratisch en intellectueel toerisme, en er werden belangrijke administratieve, commerciële, entertainment-, en religieuze bouwwerken neer gezet, in een proces van verfraaiing en uitbreiding, dat de ultieme uiting kreeg in het Palacio de la Magdalena.

We nemen een lokale bus naar het paleis, op de heuvel waar we langs zijn gevaren bij binnenkomst en wandelen door het openbare park onder de Paraplupijnbomen die Alfonso XII heeft meegenomen uit de paleistuinen van zijn Madrileense paleis. Vanaf hier hebben we een mooi uitzicht op Isla de la Torre en

Horadada met een natuurlijk poortje en misschien wel 's werelds kleinste vuurtoren. Op veel plaatsen op de heuvel staan in dit parkbankjes om te genieten van het zeegezicht.

Al in de tweede helft van de 19e eeuw ontstond de opkomst van het fenomeen kuuroord, onder de rijke klasse van Europa. Vanaf 1856 speelde ook Santander hierop in, en er werden een aantal kuuroorden en hotels aan de stadsstranden gebouwd, waarvan de bekendste El Sardinero was, de nieuwe zomerbestemming voor de Spaanse adel aan het begin van de 20e eeuw. In 1908 werd tevens het Palacio de la Magdalena gebouwd, op het gelijknamige schiereiland, een nieuw zomerverblijf voor de Spaanse koninklijke familie.

Tip: eet Pinxtos bij café Quebec. En ook hier kost een lunch 5,= euro p.p. dan heb je 1 drankje en 2 flinke grote Pinxtos. Eten is een serieuze zaak in Noord-Spanje, en zo ook in Santander.

23 september Santander

We slapen lekker uit want het regent "Cats and Dogs and Spikes" en dat blijft de hele dag zo. We gaan wat onderhoud doen aan de Skadi en de onze website verder bijwerken.

Aan het eind van de middag houdt de regen op en lopen we "even" naar een groot winkelcentrum, volgens de kaart vlakbij. Dat blijkt dus behoorlijk tegen te vallen, en de route die de kaart aangeeft bestaat niet helemaal. We lopen vast tegen de terminal van het vliegveld en de enige weg naar het winkelcentrum is een talud opklimmen, over een vangrail stappen en een weg oversteken die naar een grote rotonde met oprit snelweg leidt. Er volgt een klim en kijk-goed-uit-actie. We voelen ons burgerlijk zeer ongehoorzaam en bekeken en hebben een "o ja-moment": heb jij ook wel eens van die malloten langs de snelweg zien lopen waarbij je je afvraagt of ze soms levensmoe zijn of iets kwaads in de zin hebben?

Uiteindelijk komen we aan bij inderdaad een heel groot maar ook zeer rumoerig centrum. Het barst er van de ballenbakken en kinderen en al het geluid dat ze maken kaatst continue tegen de muren en het trappenhuis omhoog. Na de koffie en een biertje vinden we de supermarkt en na het scoren van voedsel en een fles Tia Maria voor de Tiramisu gaan we weer op huis aan, maar langs de andere kant van het vliegveld, dat lijkt ons korter. We denken slim te zijn en willen daarmee een stuk afsteken maar we lopen vast tegen grote hekken. Peter springt nog heimelijk over een greppel en probeert een deur in de hekken te openen, maar tevergeefs. Van links komt een auto met gele signaalstickers en Annelies houdt hem scherp in de gaten - beveiliging? Politie? Het hek blijft op slot maar Peter denkt te weten hoe we - met een stukje omlopen - wel op het juiste voetpad kunnen komen. Annelies is er helemaal klaar mee: we nemen wel een taxi terug naar de Skadi, wat ook al een avontuur op zich is, want taxichauffeurs in Zuid-Europa zijn zeer snelle automobilisten en die van ons bumperplakt, remt hard, scheurt en brengt ons na enkele angstige zuchten van Annelies veilig tot aan het ponton. Als hij dan alle deuren opent en al onze tasjes aanreikt en overloopt van vriendelijkheid, zijn we die hele riskante rit al spoedig vergeten. Zo zie je maar: een dag niet op zee valt soms ook niet mee. De spannende dag eindigt met niksen en een tamme wandeling met de katten op de steiger.

Quote

"Het is een interessant gegeven dat ieder van ons in het bloed dat door zijn aderen stroomt hetzelfde percentage zout heeft als zeewater. Daarom zweten we zout en huilen we zout. We zijn verbonden met de

ocean. En als we terugkeren naar de zee, om erop te varen of om ernaar te kijken, gaan we terug naar waar we vandaan kwamen"

John F. Kennedy, Amerikaans President (1917 - 1963)

24 september van Santander naar Gijón, 89,8 mijl

Niets is zo veranderlijk als het weer en de planning van onze tocht. Doordat de stroom meeloopt komen we eerder aan in Ribadesella dan gepland. We stellen onze plannen bij en besluiten naar Lastres, een haven verder te gaan, dat scheelt morgen weer een stuk varen.

Ook dit loopt zeer voorspoedig en de uitspraak van Wikke van der Hoek in gedachten: "Je moet varen als het kan" doet ons besluiten dan maar door te varen naar Gijón in de provincie Asturië. Je weet nooit wat er morgen voor deining staat en nu valt deze reuze mee.

We varen langs de Costa Verde waarachter het gebergte Picos de Europa indrukwekkend en alom gezien blijft worden. Je moet keuzes maken en we besluiten niet naar Ribadesella te varen en meer tijd uit te trekken voor Gijón en de Picos de Europa. In Ribadesella is trouwens het Jurassic Museum en er zijn zelfs voetafdrukken van Dinosauriërs in een paar kustplaatsen te vinden.

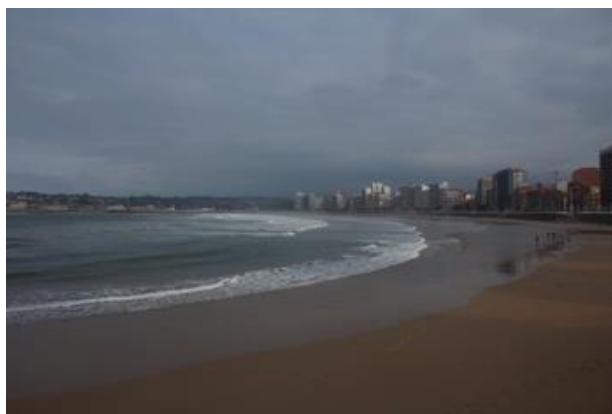
De lichtschakeringen op het gebergte, die veroorzaakt worden door bewolking, korte periodes van zon en mist zijn prachtig. Ook de mist in de 5 baaien met strandjes, waarachter Gijón ligt is adembenemend. De nevel die in elke hoek tussen de heuvels met baaitjes ligt, verkleurt met elke stand van de ondergaande zon van zacht oranje tot lila.

We komen daar om ca 21:30 aan en leggen de Skadi in een passanten box bij het havenkantoor dat overigens dicht is. Morgen zien we wel weer verder.

25 september, Gijón - Asturië

Asturias was het eerste christelijke koninkrijk van dit Europese schiereiland en veel sporen van dit oude koninkrijk zijn gebleven - het meest prominente is die van de Asturische kunst, ook wel bekend als Pre-Romaanse kunst, welke is uitgeroepen tot werelderfgoed door de UNESCO .

Het Prinsdom Asturie, kenmerkt zich door haar prachtige ligging aan de Cantabrische Zee. Asturië neemt in de Spaanse geschiedenis een bijzondere plaats in, omdat het enige christelijke gebied was toen de rest van het Iberisch Schiereiland Moors bezit was in de middeleeuwen. Het kruis op de vlag van Asturië herinnert hier nog aan.

En tussen de 14e en 20e eeuw, veel geschiedenis. Een geschiedenis van een lieflijk, maar toch krachtig landelijk Asturië, dat tot op de dag van vandaag leeft - van de ontwikkeling van de drie steden Oviedo (de hoofdstad), Gijón en Avilés, van bijna twintig visserssteden en tal van historische steden en dorpen, van meer dan 200 stranden en een goed bewaard gebleven kust, van het rijk industrieel erfgoed en de

voorspoed van het resultaat van haar technologie en productie, en "last but not least": van 6 Biosfeer Reservaten.

Gijón is een industriestad en ontpopt zich in de zomer als aangename vakantiestad. In september is de haven bijna leeg er ligt naast ons een Belgisch karveel: La Vereña. Henrique en Claude uit Luik varen naar het zuiden en zoals zij zeggen en ook onze "way of life at sea" is: elke keer een klein stuk varen, genieten en ontdekken...Zij hebben zowat dezelfde route als wij gevaren en we zullen hen waarschijnlijk vaker treffen.

We wandelen door de oude wijk Cimavilla op het schiereiland, waar in de 18e eeuw de industrieën zich vestigden. Enkele mooie oude straten zijn verbonden met een hart van helaas verwaarloosde huizen, betonbouw die opgeknapt is met een lik gekleurde verf (binnen wel hele mooie marmeren portalen) en vieze steegjes: of er een lekkende cementmolen over de keitjes heeft gereden, kauwgomvlekken op de granieten pleintjes, graffiti. We vinden een wel heel oud kapelletje in de rij huizen, je zou er bijna aan voorbij lopen. Een klein bedevaartsoord temidden van de verwaarloosde woningen. Het kleine park erachter herbergt een oud fort uit 1891, de Bateria de Santa Catalina, en met wat verf heeft het een artistieke sfeer gekregen die past bij het strakke skate-park waar veel tieners en twens hun kunst beoefenen: sommigen zijn zeer bedreven. *)

Achter de oude wijk om komen we in de binnenstad van waaruit je terug naar de jachthaven (dit was ooit de handelshaven) kunt lopen of oostelijk naar een ander gedeelte van de stad, welke zich uit de malaise heeft weten te ontwikkelen door vooral de jeugd voorrang te geven met de universiteit en met hedendaagse evenementen zoals popconcerten.

De binnenstad bestaat uit opgeknapte majestueuze panden en enkele goed onderhouden paleisjes, mooie winkels, veel eettentjes...èn een Ikea-achtige winkel, waar veel gadgets te koop zijn en waar we slagen in enkele nuttige moderne items voor in de keukens op Skadi. Heerlijk Zweedse supermoderne artikelen.

Bizar is het verschil tussen arm en rijk in dit Spanje dat probeert boven de crisis uit te komen: er zijn twee tandheelkundige praktijken, gericht op de rijkere klasse, maar tijdens onze stad-expeditie zien we, net als in Santander vele bedelende mensen gehurkt op straat zitten, met een bord op schoot: ik heb geen werk, ik heb geen sociale verzekering... Het zijn niet alleen oude mensen, soms zijn ze jong en knap en dus net zo kansloos. Wat een tegenstelling tussen arm en rijk, de winkelende welgestelden, de bezoekers van de kliniek die hun gebit laten bleken en om te zien dat de kansloze met een schaalje in hun hand wat geld hopen te verzamelen als kleine aanvulling op hun toch al minieme uitkering van de overheid. Het besef dat het ons zo ontzettend goed gaat in Nederland en onze jeugd zoveel toekomst heeft, maakt het contrast nog groter. Om stil van te worden.

We komen pas tegen 20:00 uur terug op de kade waar de Spanjaarden in grote getalen flaneren. Men trekt zijn beste pak/jurk aan om deze avondwandeling te doen. Wij lopen er best vakantie-achtig bij.... Om een maaltijd te bereiden is het wat laat: het hongergevoel slaat vooral bij Annelies flink toe en we vallen de Burger King binnen. Sinds tijden niet zo'n lekkere Whopper gegeten.

*) realiseer je dat in 2015 er nog niet zoveel informatieve websites op het internet waren voor tips voor bezienswaardigheden laat staan een Google kaart met routeplanning e.d. Wij liepen nog met de plattegrond in de hand door de stad om die te ontdekken. Nu vind je de namen van winkelstraten, parken, en monumenten op Google Maps met een link naar informatie. Tegenwoordig ben je snel op de hoogte door een QR-code met je telefoon te scannen. Dat bestond nog niet en internet was traag als er überhaupt internet was of wifi. Ook zijn in de loop van 7 jaar na ons bezoek blijkbaar veel oudheden gerestaureerd en stadsdelen opgeknapt waardoor Gijón ongetwijfeld nieuwe allure zal hebben gekregen.

27 september, Picos de Europa

De Picos de Europa strekken zich uit ten noorden van de Cantabrische bergketen uit met een geschatte oppervlakte van 500 km².

Op 22 juli 1918 gaf Don Pedro Pidal, markies van Villaviciosa, de vrije hand aan de wet op Spaanse Nationale parken, en het gebergte werd het Nationaal Park "Montaña de Covadonga" genoemd, eerste Nationale Park in Spanje, met een oppervlakte van 16.925 hectare. Meer dan zeventig jaar duurde het, dat een nieuwe wet, aangaande de uitbreiding van de grenzen van het Nationaal Park werd goedgekeurd door het Europees Parlement. Op 30 mei 1995 werd het Nationaal Park de naam "Picos de Europa" gegeven.

De bergketen bestaat uit drie bergmassieven:

Andara: het oostelijke massief

Urrieles: het centrale massief

Cornión: het westelijke massief

De centrale en westelijke bergmassieven worden van elkaar gescheiden door de anderhalve kilometer diepe kloof van de rivier de Cares.

De Picos de Europa is ontstaan door sedimentatie van onderwater kalksteen 3000 meter dik, de grootste in de wereld bekend tijdens het Carboon 345 miljoen jaar tot 280 miljoen jaar geleden. De rotsen zijn bijna allemaal van kalksteen en glaciale en fluviale krachten hebben bijgedragen aan een opmerkelijk gebied van alpine Karst verschijnselen. Vele bergtoppen komen boven de 2400 meter uit. De hoogste bergtop is, met een hoogte van 2648 meter de Torre de Cerredo. Het gebied is populair bij bergbeklimmers en -wandelaars. Er is een netwerk van goed onderhouden bergschuilplaatsen. Daarnaast zijn er een aantal bergmeren, waaronder de drie meren van Covadonga.

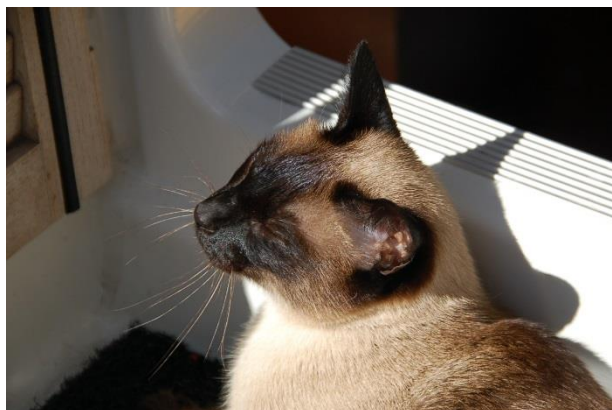
De Picos de Europa herbergt vele van de diepste grotten in Spanje. In augustus 2007 is door Belgische speleologen ontdekt dat de grot Sima de la Cornisa tot een diepte van 1507 meter reikt, wat de grot op de tiende plaats in de lijst van diepste grotten ter wereld brengt.

De Picos herbergt een, in aantal afnemende, groep herders, die in de zomer vanuit de valleien de bergen in trekken met hun schapen, geiten en soms ook varkens.

Het kenmerkendste dier van de Picos de Europa is de Pyreneese gems (Spaans: rebeco), die zo nu en dan te zien valt. In de afgelegen gebieden vindt men bruine beren en wolven en de lammergier, deze zijn beschermd. De alpenkraai, de buizerd en de vale gier zijn vrij vaak te zien.

28 september, van Gijón naar Cudillero, 24 mijl

Peter gaat de huurauto, waarmee we gisteren naar Picos de Europa zijn gereden, terugbrengen maar die eerst nog even voltanken. Dat is in Gijón een heel gezoek want alle straten zijn eenrichtingsverkeer. Daarna rijdt hij terug naar het Avis kantoor en meldt dat er een schade aan de auto is. Terwijl wij op de Picos de Europa aan het lopen waren heeft een Spanjaard die naast ons geparkeerd was, bij het wegrijden een paar mooie krassen op de auto gemaakt. "Fijn! Bedankt hoor!". Kosten € 355,= die we gaan proberen te verhalen op de reisverzekering.

Naast ons is een Duits schip, de Eden, aangekomen en het blijkt dat deze mensen met hetzelfde reisidee varen als wij en net als de Belgen en de Finnen naast ons: rustig van haven tot haven hoppen en uiteindelijk uitkomen in de Algarve. Het is voor hen de tweede keer dat ze zo een reis maken, van 2009 tot 2011 hebben ze al een keer een rondje Atlantic gemaakt, inclusief Gambia, Brazilië en Uruguay, maar volgens hun zeggen is 2 jaar veel te kort. Wij beginnen te beseffen dat de reis en de tijd die je ervoor nodig hebt veel te krap is ingeschat...

Wij vertrekken rond 12:00 uur en varen het eerste stukje, tot het einde van de zeer lange pier, op de motor. De golven van een meter komen schuin van voren in, een beetje lastig sturen voor Annelies, maar de ervaring werpt haar vruchten goed af. Aan het einde van deze pier rollen we de Genua uit en zetten de motor uit: rust! De Skadi doet waarvoor ze gemaakt is: zeilen.

We varen om de punt La Romanella en de ondiepte Los Conos heen, zetten de Genua naar de andere kant en varen met 6 knopen langs Cabo La Peñas, op Cudillero af. De wind varieert veel in sterkte, zo is het 6 Bft en dan weer 4 Bft. De golven lopen mee en de Skadi heeft niet veel last van deze windschommelingen en de meelopende golven.

Cabo de Peñas is de noordelijkste punt van Asturië met kliffen van meer dan 100m. hoogte, waar het oceaانwater van de Golf van Biskaje woest tegenop botst, waar zand- en rotsstranden worden afgewisseld met duin-ecosystemen. Het is zonder twijfel een van de wildste plekken van Asturië en een met een zeer eigen karakter. Cabo de Peñas staat bekend om zijn prachtige uitzichten op Biskaje en de kliffen en op de achtergrond de Picos de Europa. Te voet is de klif bereikbaar via een houten loopbrug met educatieve borden.

Tegen 5 uur komen we aan bij de haven van Cudillero en Peter haalt de Genua weg en doet de motor weer aan. De haveningang is smal, we varen langs een vuurtorentje en een kademuur, de golven beuken hier flink tegen de kade en rotsen. We varen de hoek om en Annelies zegt: „pas op, links liggen rotsen onder water”. Waarop Peter zegt: „ja en rechts ook!” Best wel even apart om zo een haven in te lopen.

Er zijn geen boxen vrij dus wordt het “aan moorings” liggen, 1 voor en 1 achter. De achtermooring heeft een lijntje en die wordt aan de Skadi vastgemaakt. Helaas heeft de voormooring dat niet, dus gooit Peter de Dinghy overboord, stapt erin en in een soort “actie voor 1 heer” wordt uiteindelijk de 2de mooring gevangen en wordt deze aan de Skadi vastgemaakt. We liggen!

Een paar uur later arriveert ook de Eden, dat zien we als we de katten uitlaten. Die worden helemaal wild bij het zien van kleine vogeltjes en dreigen op een ander bootje te springen wat naast ons ligt. De katten moeten wel een paar meter overbruggen met hun sprong en zouden in het water kunnen vallen. Dan moeten ze toch maar weer de tuigjes aan, want zwemkatten: daar hebben we geen zin in. 's Avonds, na het eten van echte zuurkool, werken we aan de nieuwsbrief, die deze week weer verzonden gaat worden.

Morgen gaan we weer verder naar het westen met als doel zo snel mogelijk de hoek om te komen richting Portugal want we willen profiteren van de aanhoudende oostelijke wind. Keuzes...

29 september, van Cudillero naar Ribadeo in Galicië, 42 mijl.

We vertrekken om 10:30 uur en blijkbaar ook het Duitse jacht "Eden". Als wij van de moorings los zijn en behoedzaam het haventje, waar aan het eind twee rotsen liggen, willen uitvaren, zien we dat het Duitse jacht niet vrij kan komen van 3 moorings achter. 1 is losgekomen, maar de andere 2 liggen waarschijnlijk met hun lijnen onder het Duitse schip vast aan hun roer. Met een haak krijgen zij niet de moorings los, die inmiddels onder het schip vast liggen. Wij blijven ernaast drijven om hulp te bieden als het nodig is. Vooralsnog moeten zij het eerst zelf oplossen. Ook wij dreigen aan mooringlijnen vast te komen. Er rest de Duitser niets anders dan de zwembroek aan te doen en een duik te nemen. Het lukt hem de moorings voor het roer langs onder de boot vandaan te duwen. Ook zij kunnen nu vertrekken. We zien elkaar nog! We gaan weg naar Ribadeo!

Er hangt lage bewolking overgaand in mist, het is grauw en 20 graden. Er staat weinig wind en wij laten de motor aan. Het Duitse jacht probeert te zeilen, hun Genua klappert nogal en Peter zegt: met dat tempo duurt het 12 uur voordat we in Ribadeo zijn, ik heb daar geen zin in en voor jou is dat te vermoeiend. Dus we laten de motor aan en varen gestaag door.

Als we 1 kenmerkende eigenschap van Biskaje kunnen neerzetten dan is dat wel de onvoorspelbaarheid van het weer en van de golven, in onze kustroute. Hoe goed ook aangegeven op Windguru en Windity. Noordoostelijke winden die plots alle kanten op draaien en valwinden uit de bergen. En de onverwachte aanwezigheid van een stroming die hier in cirkels lijkt te lopen.

Zonder wind varen we langs de prachtige kliffenkust van Asturië, net als de dag ervoor. Er is behoorlijk wat deining die afneemt. Langzaam begint de wind aan te trekken en een deining rolt eerst van opzij maar later - door ietwat de koers te verleggen schuin van achteren. Met de deining kan Annelies goed omgaan. Maar hij wordt wel steeds hoger en op de deining ontstaan daarbij golfjes overgaand in golven. Bij hevige rollen wordt in de kajuit Odin van de bank af gelanceerd.

En Freija is al een paar uur aan het kissebissen door alle golven heen: van mand naar mand, naar beneden, naar boven, snuffelen, lopen, poepie doen, mauwen, opgetild worden, boven in de mand gezet worden, weer eruit springen, naar beneden. Peter is het zat en pakt haar beet en met een vermanend afblaffen zet hij haar in haar slaapmandje op de bank. Ook Odin is op een veiliger plek gelegd: het bed (daar ligt altijd een geplastificeerd laken overheen om het dekbed te beschermen tegen kattenvuil ook al is het eigenlijk voor hen verboden terrein).

Inmiddels varen wij op de scheidingslijn van 2 weertypes: aan stuurboord een azuurblauwe zee met zon, aan bakboord grauwe dreigende grijze laaghangende bewolking en een grijze zee. De golven zijn rommelig, de zee is onberekenbaar en meer naar de kust sturend lopen de lange hoge golven van achteren in en tillen Skadi omhoog, een schitterend gezicht als je ertegen kunt.

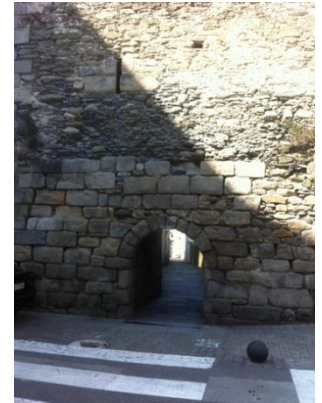
Door deze koers is Peter in staat om te surfen. Bijna zo geweldig als indertijd bij aankomst bij Fécamp. Het water bruist weg onder de boot. De ingang van deze haven in de rivier is een makkie, zo is het ook aangegeven in de almanak. Maar het is hoog tij en bij de ingang van de haven stroomt het behoorlijk. Met enige inspanning wordt Skadi naar een box gevaren en er staan een paar Nederlanders om de lijnen aan te nemen en ons vast te leggen, in weerwil van de stroom.

Borrel verdiend: blikje bier en een klein glaasje wijn, niet te veel want na zo'n indrukwekkende dag op zee is Annelies snel tipsy van een borreltje.

30 september van Ribadeo naar Viveiro, 33 mijl

Het wordt vast een heerlijke zeiltocht!

Helaas moeten we het Grootzeil dat in onze enthousiasme al in de baai hijsen, alweer laten vallen. De zee heeft een grote deining van meer dan een meter en de wind is 3 Bft. snel teruglopend naar 2 en naar 1. De motor gaat aan want als we met zeil zouden blijven varen zouden we er 24 uur over doen. We stellen een ultieme aankomsttijd en dat is 20:00. De deining loopt terug naar 70 cm. wel van opzij inkomend maar Annelies is hiermee al zo vertrouwd dat ze wat huishoudelijke klusjes in de kajuit gaat doen. Tja, als ze ooit op de oceaan is met deining van 4 meter, zal dat ook wel wennen, vind ze....

We krijgen bezoek van een groen vinkje, het zit een minuut op de reling en we verbazen ons over het lef: heeft een vink ook zeebenen? En toch 2 mijl de zee over gevlogen naar de Skadi, knap hoor. Het is al met al een prettige en zelfs afwisselende tocht met de rotskust die we voorbijvaren en prachtig opspattend water in de verte tegen de kliffen.

Aankomst in de riviermonding biedt een groots uitzicht op bergen, rivier en stad en kweekt een positieve verwachting. De wind valt nadat hij behoorlijk fris is geworden helemaal weg en we bevinden ons in een lieflijk bebost heuvellandschap waar Viveiro rustiek tegenaan ligt. In de haven worden we door een havenmeester geholpen met aanleggen met de ons nu bekende Noord-Spaanse vriendelijkheid. Een goede plek tegen een redelijk tarief waar morgen nog iets vanaf gaat als het laagseizoen begint.

De Viveiro estuarium is het grootste in de Golf van Biskaje, waarin de rivier Landro stroomt. Viveiro heeft een zeer belangrijk artistiek erfgoed, te beginnen met de resten van de Middeleeuwse muur, die tal van aanvallen van piraten in de 16de eeuw heeft doorstaan, evenals branden en overstromingen. Sommige overblijfselen van de muur zijn bevestigd aan huizen of langs passages, en drie poorten van de stad bestaan nog, waarvan Porta do Castelo de belangrijkste is, omdat zij het huidige lokale wapenschild draagt.

Heilige Week processies, in trek bij toeristen, beginnen bij de Romanesque kerk van Santa María. Op de top van de berg San Roque, heeft men een prachtig uitzicht over het estuarium. Toeristen die de authentieke Spaanse sfeer willen proeven kunnen in de smalle straatjes met hoge huizen met witte erkers, hun hart ophalen.